

kan zetten. Ik heb 18 jaar gewacht eer ik in 1959 met radiowerk begon en in 1960 mijn eerste artikel voor Humo schreef. Op zo'n abstract terrein als jazz vind ik dat je zoveel ervaring nodig hebt, om het goede van het slechte te kunnen onderscheiden. Ik verwijt mijn jongere collega's een gebrek aan ervaring: ze zijn twee of drie jaar met jazz bezig en ze proberen al een krant te versieren. Dat brengt ook mee dat ze gebrek hebben aan een brede kijk. Ze zien alleen hun bepaald stijltje, waarin ze schrijven, en daarbuiten gaan ze niet.

Jef: Verschillen de jongere en de oudere generatie in sensibiliteit?

Juul: Ik denk het wel. De oudere generatie hield nog van de melodiciteit bij de improvisaties. Jonge muzikanten hechten echter veel meer belang aan de vorm dan aan de inhoud, aan de techniek meer dan aan de verhaaltrant. Een goede improvisatie is voor mij een verhaal dat verteld wordt, en dat gebaseerd is op het akkoordenschema van een bepaald thema. Dat eigen verhaal, dat is de individualiteit van de jazzmuzikant. En als hij geen verhaal te vertellen heeft, als hij gewoon notenreeksen na elkaar ligt te blazen, of een gamma dat hij vooraf ingeoefend heeft, dan haak ik al voor een stuk af. Men gebruikt ook steeds vaker elektronische instrumenten. Ik heb daar niets tegen als dat doelmatig gebeurt. Maar sommigen maken daar misbruik van. Ook wat de geluidsterkte betreft, begint de jazz de weg op te gaan van de rock: het staat allemaal veel te luid. In feite moet jazz niet versterkt worden. In onze club is de akoestiek zeer goed, en sommige muzikanten zijn heel blij dat ze hier zonder micro kunnen spelen. Maar onze club is bijna de enige in de wereld waar dat kan.

Peter: Voor mij is er nog een nuance wat die melodiciteit betreft. Zeker, ik erken het fenomeen van de overheersing van de techniek bij een aantal mensen. Maar ik vind ook dat de afbraak van melodiciteit een doel op zich kan zijn, zoals bij een John Zorn bijvoorbeeld. Het is niet altijd alleen een uitwas.

Juul: Dat klopt.

Peter: Je kan dat fenomeen doortrekken naar theater en theaterkritiek. Ik denk dat de mensen die een opleiding theaterwetenschap achter de rug hebben, met 'deconstructie' hebben leren omgaan. Dat geeft meteen een verschil in sensibiliteit. Maar ik vraag mij dan wel af – en dat geldt zowel voor muziek als voor theater – hoe groot de publieksgroep is die je aanspreekt. Dat is niet altijd evident, denk ik.

Jef: Zou je ook iets kunnen zeggen over de sensibiliteit van de oudere generatie?

Peter: In de jazzkritiek speelde, denk ik, de missionarisdachte toen veel meer dan nu.

Juul: Natuurlijk.

Clara: Juul, beschouwt u zichzelf als een voorvechter, een missionaris van de jazz?

Juul: Ik heb natuurlijk geen enkele vernieuwing in de jazz teweeggebracht. Maar ik lig aan de basis van alles wat er in België op jazzgebied gebeurt. Ik heb de meeste clubs helpen stichten, en ik ben de eerste geweest die eraan dacht lessen te organiseren. Nu zijn er al vier of vijf conservatoria die een jazzafdeling hebben, maar toen bestond dat niet. Ik was de eerste om stageweken te organiseren. De idee dat je jazz uit jezelf moet hebben, dat je dat niet kan leren, vind ik larie. De creativiteit moet je hebben. Maar de techniek kan je leren, en dat laat zich gevoelen. Ik beschouw mezelf dus deels wel als een voorvechter.

Peter: Het was ook vechten, veronderstel ik, want jazz kreeg toen bijvoorbeeld bijna geen plaats op de radio.

Juul: En de reactie van mijn omgeving! Mijn familie heeft zich als het ware van mij afgekeerd omdat ik mij met 'onzedige', 'vulgaire' muziek bezig hield. Gelukkig hadden mijn vader en moeder er niks tegen dat ik met jazz bezig was.

Clara: Van waar komt die passie voor jazz?

Juul: Die vraag intrigeert mij ook. Waarom begint iemand van Schriek – dat is dan nog maar een deelgemeente van Heist-op-den-Berg – op een bepaald moment op de radio naar muziek te luisteren waar niemand naar luisterde? Dat was in 1941, het orkest van Stan Brenders, ik zal het nooit vergeten: elke dag van 12 tot 1 uur. Ik liep als kleine jongen zo vlug ik kon van school naar huis om naar die uitzending te luisteren. Ik wist niet wat dat was, ik had het woord jazz nooit gehoord. Ik vond die muziek gewoon goed. Ik reageerde daarmee ook tegen de enige muziek die we in die tijd te horen kregen, namelijk Duitse operettes, Duitse marsen en Duitse populaire muziek, naast Vlaamse smartlappen. Ik vond die muziek die ik 's middags hoorde zo fris, zo nieuw. Vanaf '44 is er veel van die muziek gespeeld. Ik ben toen zeer veel naar de radio gaan luisteren. Ik heb onlangs mijn notitieboek teruggevonden uit die tijd. Hoewel mijn commentaren van toen veel verschillen van die van nu, is mijn smaak, in de grond, niet veranderd. Na de radio kwam er de plaat. Toen ik op het college in Mechelen zat, mochten wij niet in de Bruul komen: daar liepen te veel meisjes rond. Je kreeg twee uur retenué als je betrappt werd. Ik was dus nooit in de Bruul geweest. Maar na de proclamatie trokken wij daar natuurlijk 'en bloc' naartoe. En daar zag ik, in een uitstalraam, vier jazzplaten liggen. Dat was voor mij... de nieuwe wereld, de wereld die openging. Ik wist niet dat je die platen kon vinden in België. Ik heb die vier platen

onmiddellijk gekocht, hoewel ik niet eens een pick-up had.

Clara: Platen in plaats van meisjes.

Juul: Ja (*lacht*), en dat is voor een flink stuk gebeven. Zo was ik op 17-18 jaar beginnen roken. Maar toen ik uitgerekend had dat ik per week een tweedehands plaatje oprookte, ben ik direct gestopt, voor altijd. Mijn geld heb ik alleen in die platen gestoken. Bij mij was de eenheidsmunt niet de frank maar de plaat: 'dat kost zoveel platen' en niet 'dat kost zoveel frank'. Die liefde voor de jazz is helemaal uit zichzelf gekomen. Het woord 'jazz' kende ik pas vanaf 1950, toen ik er platen over begon te kopen. In het begin stond ik totaal alleen, want ik wist niet dat er nog andere mensen met die muziek bezig waren. Het is pas vanaf halfweg de jaren '50, toen er in België een jazzfederatie werd gesticht, dat ik voor de eerste keer heb gehoord dat er nog mensen mee bezig waren, en dat er ook nog een paar andere clubs waren. In '54 heb ik dan in Heist mijn eigen club gesticht omdat ik zelf wilde programmeren. Sindsdien heb ik hier al 600, meestal Amerikaanse, concerten georganiseerd.

Medeplichtigheid

Jef: Heeft het feit dat je zelf concerten organiseert, invloed gehad op je kritiek?

Juul: Ja, enorm. Jazz is een zeer individuele kunst. De solist is koning, ook al wordt jazz altijd in collectief verband gebracht. Omdat het individu zo belangrijk is, wilde ik de mens achter de muzikant kennen. Ik ben een speurtocht begonnen naar het karakter van al die mensen. Op een bepaald moment kende ik zeker 3000 bio's van muzikanten vanbuiten. Toen mijn vrouw nog leefde, maakte zij eten klaar voor de muzikanten die in de club kwamen spelen, en dan zaten ze hier soms een paar uur te babbelen. Dan vernam ik heel veel 'inside information' over jazz. Die vriendschappen hebben me ook toegestaan om mijn gedachten te toetsen aan de meningen van de grootste jazzmuzikanten.

Jef: Bestaat niet het gevaar dat zo'n vriendschap ook je oordeel beïnvloedt? Is er niet een betrokkenheid die zich willens nillens ontwikkelt?

Juul: Ja. Ik probeer het te vermijden, maar onbewust zal die betrokkenheid wel een rol gespeeld hebben. Ik wou echter geen contact met andere recensenten. Ik lees meestal niet wat de anderen schrijven. Ten eerste omdat ik niet wil beïnvloed worden. En ten tweede, omdat ik mij dikwijls kwaad maak in hetgeen ze schrijven. Ik denk trouwens dat je ook mijn betrokkenheid met de artiesten niet moet overdrijven. Ik heb altijd geschreven zoals het was, zelfs als het over concerten van bij ons ging.